

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Økonomiske konsekvenser ved et krav om ingen jordbearbejdning i efteråret før forårssåede afgrøder

Jacobsen, Brian Højland; Vinther, Finn Pilgaard

Publication date:
2009

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Jacobsen, B. H., & Vinther, F. P., (2009). Økonomiske konsekvenser ved et krav om ingen jordbearbejdning i efteråret før forårssåede afgrøder, 4 s., sep. 18, 2009. FOI Udredning

18. september 2009

Københavns Universitet
Fødevareøkonomisk institut
Brian H. Jacobsen

Århus Universitet
Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet
Finn P. Vinther

Økonomiske konsekvenser ved et krav om ingen jordbearbejdning i efteråret for forårssåede afgrøder

Som del af grøn Vækst fremgår det, at der forud for forårssåede afgrøder ikke må foretages jordbearbejdning fra høst af forfrugt til 1. november på lerjord og 1. februar på sandjord. FOI har sammen med DJF vurderet omkostningerne og ulemper ved dette for bestemte afgrøder i notat af 8. september. Plantedirektoratet ønsker imidlertid et mere uddybende svar, der nærmere beskriver såvel de dyrkningsmæssige overvejelser som de samlede omkostninger. I det følgende angives den uddybende bestilling før det nye svar.

1. Redegøre for de dyrkningsmæssige og økonomiske konsekvenser for det økologiske jordbrug, hvis disse *ikke* var fritaget fra virkemidlet ingen jordbearbejdning for forårssåede afgrøder.

Uddybende bestilling til FØI og DJF

FØI og DJF bør lave en samlet vurdering af alle omkostningerne for det økologiske jordbrug (udtrykt i omkostning per ha økologisk areal) hvis de rammes af tiltaget ingen jordbearbejdning før forårssåede afgrøder. Derfor bør f.eks. lavere udbytte og begrænsninger i sædskiftet også vurdere økonomisk. Eventuelt bør gennemsnitstal og "gafler" benyttes hvis der er stor usikkerhed.

Svar fra FOI og DJF

Det vurderes, at det for økologisk jordbrug er vigtigt at være i stand til at foretage jordbearbejdning i efteråret. Jordbearbejdning i efteråret er et central element for økologer for at begrænse græs-

ukrudt og der kræves typisk 2-3 harvninger, med passende mellemrum for at opnå en effektiv bekæmpelse. Uden dette vil der ske en opformering af ukrudt som vil reducere udbyttet betydeligt. Harvninger i foråret vil ikke kunne erstatte dette, idet de skal foregå med mellemrum og derfor vil forsinke såningen. Da det heller ikke er muligt at bruge sprøjtemidler så vurderes det, at der vil være en betydelig nedgang i udbyttet. Hvis tabet skønsmæssigt vurderes til 10-20% af udbyttet udgør det 300-800 kr. pr. ha (vårbyg) svarende til 48 – 128 millioner for 160.000 ha for det økologiske areal. En nærmere undersøgelse af indvirkningen på udbyttet har ikke været mulig indenfor den givne tidsfrist.

2. Vurdere de samlede dyrkningsmæssige og økonomiske konsekvenser for kartoffelavlerne, hvis det fastholdes, at disse ikke kan jordbearbejde i efteråret.

Yderligere Bestilling til DJF og FØI

DJF og FØI bedes udrede dette spørgsmål noget mere:

1: Kan omkostningerne specificeres ud på forskellige driftsgrene af kartoffelproduktionen.

*Problemet med "ingen jordbearbejdning i efteråret" er størst for lægge- og spisekartofler, hvor det meget afgørende at spildkartofler undgås. Hvis der udelukkende dyrkes industrikartofler på area-
lerne har det mindre eller ingen betydning, bortset fra at det øger risikoen for overførsel af kartoffelsygdomme i sædskiftet.*

*FØI og DJF bør lave en samlet vurdering af alle omkostningerne for kartoffelavlerne hvis de ram-
mes af tiltaget ingen jordbearbejdning før forårssåede afgrøder. Omkostningen må gerne udtrykkes
i udgift per ha areal med kartoffel således den kan sammenlignes med de to andre beregninger.
Beregningen kan eventuelt indeholde gennemsnitstal og "gafler". DJF og FØI bedes bemærke, at
der er regler på kartoffelområdet der i forvejen gør det umuligt at dyrke visse typer kartoffel efter
kartoffelsædskifter.*

SVAR fra FOI og DJF

For kartoffelavlere er jordbearbejdning en nødvendig strategi for at reducere problemer med spildkartofler og sortsægthed. Sprøjtning er ikke et alternativ, idet det for kartoflernes vedkommende er et spørgsmål om at bringe dem op på jordoverfladen eller i de øverste jordlag, således at frosten kan fjerne dem. Det vurderes, at manglende mulighed for at jordbearbejde kan betyde, at sædskiftet ændres eller at man må leje mere jord. Endvidere kan det betyde stigninger i forbruget af specielt herbicider for at kompensere for den manglende mulighed for ukrudtsbekæmpelse. Mht. de dyrkningsmæssige konsekvenser kan der endvidere henvises til svar fra DJF d. 19/8.

Hvis det antages at DBII for kartofler er 3.200 kr. pr. ha så vil et skift i sædskifte fra 33 til 25 pct. kartofler for en bedrift med 100 ha kan betyde et tab på over 24.000 kr.. Dertil kommer en ringere

udnyttelse af maskinkapaciteten som derved bliver dyrere pr. ha der dyrkes, ligesom hans arbejdstid og dermed aflønning reduceres væsentligt. Samlet er der tale om et betydeligt indtjeningstab. Alternativet er at leje en ekstra ha jord med mulighed for vanding. Jordlejen af vandet sandjord er 5.000 kr. Meromkostning i et i forvejen anstrengt skifte med især læggekartofler kan derfor løbe op i 5.000 kr. pr. ha der skal lejes yderligere. I dette eksempel er der ikke modregnet med indtægten fra vårbyg da dækningsbidrag II er omkring 0 kr, dyrkningen vil dog kunne give et positivt dækningsbidrag 1 der kan betale egne maskiner.

Såfremt det nuværende sædskifte fastholdes er der behov for flere harvninger i foråret og det koster ca. 149 kr. pr. ha, men det er uvist om det vil kunne løse det angivne problem. Økonomisk vil det være en klar fordel, hvis yderligere harvninger var tilstrækkeligt, idet et ændret sædskifte vil være mere bekosteligt. Et muligt udbyttetab på ca. 10 % koster ca. 5.000 kr. pr. ha for spise- og læggekartofler.

Der blev i 2007 dyrket 16.000 ha spisekartofler, 21.000 ha kartofler til melproduktion og 5.000 ha læggekartofler. Omfanget af lægge og spisekartofler er således 21.000 ha. Det samlede tab ved 10% nedgang i udbyttet er således 105 mio. kr. årligt.

3. Vurdere de samlede dyrkningsmæssige og økonomiske konsekvenser for frøavlerne, hvis det fastholdes, at disse ikke kan jordbearbejde i efteråret.

Yderligere Bestilling til DJF og FØI

FØI og DJF bør lave en samlet vurdering af alle omkostningerne for frøavlerne hvis de rammes af tiltaget ingen jordbearbejdning før forårssåede afgrøder. Omkostningen må gerne udtrykkes i ha frøgræsareal således den kan sammenlignes med de to andre beregninger. Beregningen kan eventuelt indeholde gennemsnitstal og "gafler". FØI og DJF bedes bemærke, at det er muligt at nedsprøjte ukrudt og spildkorn fra den 20. Oktober.

SVAR fra FOI og DJF

For frøgræsavlere er jordbearbejdning en mulig strategi til at reducere problemer med græsukrudt. Såfremt den ikke kan benyttes så vil det sandsynligvis betyde et øget forbrug af kemisk bekæmpelse, hvis de rette midler kan anvendes. Mht. de dyrkningsmæssige konsekvenser kan der endvidere henvises til svar fra DJF d. 19/8.

Det vil ligeledes være et problem, at få indarbejdet og omsat græstørvane i foråret så der kan etableres et godt såbed. For bedrifter med frøgræs vil flere harvninger i foråret eller en ekstra sprøjtning være en mulighed.

Det skønnes ud fra DJF's vurdering at 2 harvninger svarende til i alt 300 kr. pr. ha kan udgøre meromkostningen. Alternativt skal arealet sprøjtes med Roundup svarende til en meromkostning på 140 kr. pr. ha plus en ekstra jordbearbejdning for omsætning af græstørvane, svarende til ca. 150 kr. pr. ha. Den samlede omkostning er i begge situationer ca. 300 kr. pr. ha.

Det gælder for alle analyser, at øget behov for markoperationer i foråret vil kunne betyde, at der kræves en øget kapacitet for at nå en rettidig såning. En del landmænd bruger her efterårsplojning, som en mulighed for at sprede arbejdsbyrden. Omvendt har forsøg med pløjefri dyrkning vist, at udbyttet ikke påvirkes nævneværdigt, hvorfor denne dyrkningsform er i fremgang i mange lande i verden.